

Dissemination of environmental information

Executive summary and roadmap for the draft country maturity report: Georgia

Date: June 2019

From: PricewaterhouseCoopers

Legal notice

The contents of this draft report were created by PricewaterhouseCoopers under EEA service contract No. 3437/R0-ENIE/EEA.57335 and do not necessarily reflect the official opinions of the European Commission or other institutions of the European Union. Neither the European Environment Agency nor any person or company acting on behalf of the Agency is responsible for the use that may be made of the information contained in this report.

This project is funded by the European Union and is implemented by the European Environment Agency

1 Executive summary / მოკლე მიმოხილვა

Georgia is now ranked 60th in the world in terms of e-government¹ (2018), and ranked 38th according to the Open Data Inventory (ODIN) score² (2017). Yet, the biggest progress for Georgia has been in the field of telecommunication, with a strong increase of internet penetration and use of internet³. In particular, Georgia now has around 80% of homes having an internet connection.

In regard with environmental information, Georgia has made a remarkable progress with the establishment of the Environmental Information and Education Centre, which is a central portal for the dissemination of environmental information. A key challenge for Georgia is now to leverage on e-government and Open Data initiatives and to foster collaboration between environmental information holders in order to improve environmental information sharing and dissemination.

E-government

The Data Exchange Agency is the main actor of e-governance in Georgia. It is responsible for e-governance development, creation and installation of the unified Georgian Governmental Gateway (3G) and its monitoring, and establishment of data exchange infrastructure. In practice, nonetheless, e-government responsibilities are spread among public authorities, and collaboration on e-governance is still not as effective as it could. This leads to a lot of difficulties to foster national initiatives such as interoperability.

In this context, the eGeorgia strategy 2014-2018, even though sound and available publicly, was not adopted by the Government. Its related strategic initiatives were not monitored as part of a global strategic engagement and left public institutions with the freedom of implementation. Consequently, it is difficult to assess the progress in the implementation of this strategy.

Nonetheless, Georgia achieved the implementation of a geoportal, an open data portal and a public service portal. These portals are still under development and do not share the same maturity level in terms of usability and availability of information/services. For instance, the official geoportal lacks usability and environmental data – these data are spread across several geoportals owned by different institutions. The public service portal, on the other hand, has great usability, but lacks public services.

In terms of international cooperation, Georgia has undertaken several steps to comply with the European legal framework and standards. This is the case for instance of the Resolution #262 of the Government of Georgia on the “Establishment of Governmental Commission on the Creation and Development of a National Spatial data Infrastructure in Georgia”, which foresees the integration of INSPIRE, and also the case of the Public administration reform roadmap 2020.

Open data

The legal framework shaping public information is defined by the Constitution of Georgia and the Decree of the Government of Georgia “About the Form of the Electronic Request of Information and Proactive Disclosure of Public Information”. In general, public institutions have to publish public information and also to answer requests for public information. In practice, though, very few public information is made available.

Georgia developed two Open Data portals, but only one is official. The two portals compete and hence might create confusion for public institutions and citizens. The Data Exchange Agency is responsible for the maintenance of the official Open Data portal⁴. The portal is easy to navigate but lacks good multilingual support,

¹ https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2018-Survey/E-Government%20Survey%202018_FINAL%20for%20web.pdf

² <http://odin.opendatawatch.com/Report/multiYearCountryProfile/GEO?years=3%2C4>

³ ITU, Georgia profile, 2018

⁴ data.gov.ge

and clear metadata. In addition, usage of the API for building applications connected to the portal remains unclear and poorly documented. This might undermine the economic potential of open data. Finally, the portal is not compatible with EU standards such as DCAT-AP and as such is not harvested by the European Open Data portal.

In terms of portal statistics, the portal has less than 200 datasets published - and less than 10 environmental datasets published - , which is very little. Most datasets are published in machine-readable format, which enables re-use of public information. Besides, the absence of licensing on the portal and the spread of public information might lead to issues where the same datasets are published on different platforms under different licences. In this context, at the moment, all public information published can be re-used at no cost and under no condition⁵.

Environmental information

Georgia ratified the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice in Environmental Matters (Aarhus Convention) on 11 April 2000, and signed the Protocol of the Aarhus Convention on Pollutant Release and Transfer Registers (Protocol on PRTRs) on 21st May 2003 (not ratified). In that context, Georgia provided access to a wide range of environmental information in electronic form through numerous platforms such as the Ministry of Environment Protection and Agriculture website (mepa.gov.ge), GEOStat (geostat.ge), National Environmental Agency website (nea.gov.ge and meteo.gov.ge), Environmental Information and Education Centre website (eiec.gov.ge), National Statistics Office of Georgia website⁶, and the Agency of Protected Areas web-site (apa.gov.ge). The Open Data portal also hosts environmental datasets, but in very limited number.

There is no comprehensive list of environmental reporting and data available across environment portals. Besides, there are no national environment indicators, and the usage of UNECE indicators is still limited (14 out of 49) and consequently, Indicators Base Assessment are not performed in Georgia. As such, there is a need for extending the list environmental indicators. To achieve this, Georgia will have to reform its environmental legal framework, environmental data monitoring and sharing processes, and finally adopt the technological solutions in place for the exchange of environmental information and the consolidation of statistics.

In order to facilitate the access to environmental reports, Laws, documentation, and to promote environmental issues, Georgia created the Environmental Information and Education Centre in 2015 (<http://eiec.gov.ge/>). The organisation also created a website for the dissemination of environmental information and is now – according to the Open Partnership⁷ – working on the creation of an “environmental-portal”. Nonetheless, to this date, reports are still published on various portals of various public authorities. These portals have a different level of maturity in terms of usability, availability of information and multilingual support.

In terms of national coordination, environmental information are gathered by the Ministry of Environmental Protection and Agriculture and its agencies. Sharing of environmental data is described in the annexes of the Decree #502⁸, and as such executed according to specific agreements between institutions. The creation of a national web platform to be used by institutions to exchange environmental information would facilitate sharing and re-use of environmental information, ensuring accessibility to public. It would also provide a good opportunity to review and standardise environmental information exchange through the establishment of metadata standards. It is to be noted that the Environmental Information and Education Centre is entitled to lead the process.

⁵ In exception with the ownership of the data which remains to the publisher.

⁶ <http://geostat.ge/index.php?lang=eng>

⁷ <https://www.opengovpartnership.org/commitment/05-environment-portal>

⁸ The annex of a Decree # 502 dated 18 August 2014 defines the list of data that is sold by National Environmental Agency.

Main challenges

The absence of a national digital strategy approved by the Government, along with a clear approved action plan and division of responsibilities undermines the monitoring and evaluation of the achievements in the area of e-government. In particular, responsibilities are spread across institutions and are sometimes overlapping. Consequently, the combination of the lack of clear responsibilities for e-governance actors with the absence of digital strategy might increase e-government costs whilst undermining public service quality. Addressing these challenges will require a fundamental review of the e-governance legal and organisational framework in Georgia.

Most public institutions' information systems have been designed at different times and are mostly not integrated and lack of interoperability. As such, the exchange of information between institutions is difficult, especially for environmental information. To address this issue, Georgia will have to reform its legal framework to define new information standards, and to implement these standards into the environmental information systems implemented.

Environmental data is still published on multiple portals by different public authorities without metadata description, and it is difficult to know which source is the most actual, reliable and accurate. Besides, the absence of standard metadata for environmental reports and data renders difficult finding information. Addressing this challenge will require strong coordination between public institutions hosting environmental information in order to define clear rules for publication.

The presence of two Open Data portals (one community based and one official) in Georgia might bring confusion for public institutions, the public and the international community. The selection of a single portal is essential for the engagement of public authorities and citizens. Besides, Georgia still has few datasets published, which can be partly explained by the lack of mechanisms for the enforcement of the actual legal framework and by the lack of engagement from public institutions into e-government and open data frameworks. As such, on one hand, it is required for Georgia to complement the actual legal framework to provide such mechanism. And, on the other hand, to undertake active promotion campaigns to raise awareness among public servants in order to ensure their engagement in the publication of public information. In addition, the absence of good translation for most websites / portals undermines international support and collaboration. In addition, Laws and official national reports are often not well translated and hence difficult to access. Last, the engagement of citizens in the usage of Open Data is crucial for unlocking its economic, social and environmental potential. In that sense, Georgia will have to build an open data ecosystem in which its technological potential can be unleashed.

დღეისათვის საქართველო მსოფლიოში მე-60 ადგილს იკავებს ელექტრონული მმართველობის⁹ (2018) მაჩვენებელში, და 38 ადგილს ღია მონაცემების აღწერის (Open Data Inventory ODIN) მიხედვით.¹⁰ (2017). ამ დრომდე, საქართველოს ყველაზე დიდი პროგრესი ტელეკომუნიკაციის სფეროში აქვს ძლიერი ზრდით ინტერნეტის დანერგვასა და მის მოხმარებაში¹¹. კერძოდ, საქართველოში დაახლოებით 80% აქვს ინტერნეტთან წვდომა.

რაც შეეხება, ინფორმაციას რომელიც ეხება გარემოს - საქართველომ განიცადა შთამბეჭდავი პროგრესი „გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრის“ ჩამოყალიბებით, რომელიც არის გარემოსდაცვითი ინფორმაციის გავრცელების ცენტრალური პორტალი. ახლა, საქართველოსთვის საკვანძო გამოწვევაა, გამოიყენოს ელექტრონული მმართველობისა და ღია

⁹ https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2018-Survey/E-Government%20Survey%202018_FINAL%20for%20web.pdf

¹⁰ <http://odin.opendatawatch.com/Report/multiYearCountryProfile/GEO?years=3%2C4>

¹¹ ITU, Georgia profile, 2018

მონაცემების ინიციატივები და ხელი შეუწყოს გარემოსდაცვითი ინფორმაციის გაზიარებასა და გავრცელებას.

ელექტრონული მმართველობა

მონაცემთა გაცვლის სააგენტო ელექტრონული მმართველობის წამყვანი ინსტიტუციაა. ის პასუხისმგებელია ელექტრონული მმართველობის განვითარებაზე, საერთო Georgian Government Gateway (3G)-ის შექმნასა და მონიტორინგზე. სააგენტო ასევე პასუხისმგებელია ინფორმაციის გაცვლისათვის საჭირო ინფრასტრუქტურის შექმნაზე. მიუხედავად ამისა, ფაქტობრივად ღია მმართველობასთან დაკავშირებული პასუხისმგებლობები გავრცელებულია სხვადასხვა საჯარო სტრუქტურაზე და ამ სფეროში თანამშრომლობა არ არის ისეთი ეფექტური როგორც შეიძლებოდა რომ ყოფილიყო. ამის შედეგია ის სირთულეები რომელიც ხელს უშლის ისეთი ნაციონალური ინიციატივების წახალისებას როგორცაა ურთიერთთანამშრომლობა.

ამ კონტექსტში, საქართველოს eGeorgia strategy 2014-2018, მიუხედავად მისი საჯაროდ ხელმისაწვდომობისა, არ იქნა მიღებული საქართველოს მთავრობის მიერ. ამავე სტრატეგიასთან დაკავშირებულ ინიციატივებზე არ მომხდარა მონიტორინგი და გადანაწილებული იქნა საჯარო სტრუქტურებზე ინიციატივების თავისუფლად განხორციელების უფლებით. შედეგად, რთულია შეფასდეს სტრატეგიის განხორციელების პროგრესი.

მიუხედავად ამისა, საქართველომ შეძლო გეოპორტალის, ღია მონაცემებისა და სახელმწიფო სერვისების პორტალის შემუშავება. ეს პორტალები ჯერ ისევ განხორციელების სტადიაზეა და განსხვავდება განვითარების დონით, რაც გამოიხატება მათი გამოყენებადობითა და ინფორმაციის/სერვისების ხელმისაწვდომობით. მაგალითად, ოფიციალური პორტალი გამოირჩევა მისი გამოყენების და გარემოსდაცვითი ინფორმაციის სიმცირით. ის გვხვდება სხვადასხვა პორტალზე და მას სხვადასხვა ინსტიტუტები ფლობენ. მეორეს მხრივ, საჯარო სერვისების პორტალი გამოირჩევა მისი მაღალი გამოყენებითა და საჯარო სერვისების ნაკლებობით.

საერთაშორისო თანამშრომლობის მხრივ, საქართველომ გადადგა ნაბიჯები რათა დაეკმაყოფილებინა ევროპული სამართლებრივი ჩარჩო და სტანდარტები. ამის მაგალითია, საქართველოს მთავრობის #262 დადგენილება რომელიც ეხება „საქართველოში ეროვნული სივრცითი მონაცემების ინფრასტრუქტურის შექმნისა და განვითარების სამთავრობო კომისიის შექმნას“ და რომელიც განსაზღვრავს INSPIRE-ის ინტეგრირებას. კიდევ ერთი მაგალითია, საჯარო მმართველობის რეფორმის გზამკვლევი 2020.

ღია მონაცემები

საქართველოს კონსტიტუცია და საქართველოს მთავრობის დადგენილება „საჯარო ინფორმაციის ელექტრონული ფორმით მოთხოვნისა და ინფორმაციის პროაქტიურად გამოყენების შესახებ“ განსაზღვრავს ღია მონაცემებთან დაკავშირებულ სამართლებრივ ჩარჩოს. ზოგადად, საჯარო ინსტიტუტებმა უნდა გამოაქვეყნონ საჯარო ინფორმაცია ისევე როგორც პასუხი უნდა გასცენ მოთხოვნებს. ფაქტობრივად კი, საჯარო ინფორმაცია საკმაოდ მწირია.

საქართველომ განავითარა ღია მონაცემების ორი პორტალი, თუმცა მხოლოდ ერთია ოფიციალური. ეს ორი პორტალი, ხშირ შემთხვევაში, კონკურენციას უწევს ერთმანეთს და შესაძლოა დამატებით დაბნეულობას ქმნის საჯარო ინსტიტუტებსა და მოსახლეობაში. მონაცემთა გაცვლის სააგენტო პასუხისმგებელია ოფიციალური პორტალის მხარდაჭერაზე. ეს ადვილად გამოყენებადი პორტალია, თუმცა არ აქვს სხვადასხვა ენის მხარდაჭერის ფუნქცია და გამოირჩევა მკაფიო მეტა მონაცემების ნაკლებობით. დამატებით, პორტალთან დაკავშირებული API არა მკაფიო და სუსტად დოკუმენტირებულია, რამაც შესაძლოა ხელი შეუშალოს ღია მონაცემების ეკონომიკური პოტენციალის გამოვლენას. და ბოლოს, პორტალი არ არის ევროკავშირის ისეთ სტანდარტებთან

შესაბამისი როგორცაა DCAT-AP ისევე როგორც, ევროკავშირის ღია მონაცემების პორტალი ვერ იღებს შესაბამის ინფორმაციას.

რაც შეეხება პორტალის სტატისტიკას, პორტალზე გამოქვეყნებულია 200-ზე ნაკლები მონაცემთა კრებული და 100-ზე ნაკლები მონაცემთა კრებული, რომელიც დაკავშირებულია გარემოს საკითხებთან - რაც ძალიან ცოტაა. ინფორმაციის უმეტესობა გამოქვეყნებულია მანქანით-წაკითხვად ფორმატში, რაც საშუალებას იძლევა მოხდეს ინფორმაციის ხელახლა გამოყენება. გარდა ამისა, ლიცენზიის არარსებობამ, ისევე როგორც საჯარო ინფორმაციის გავრცელებამ შესაძლოა გამოიწვიოს ერთნაირი მონაცემთა კრებულის გავრცელება სხვადასხვა პლატფორმებზე სხვადასხვა ლიცენზიის ფარგლებში. ამ დროისთვის, ყველა გამოქვეყნებული საჯარო ინფორმაცია შესაძლებელია ხელახლა იქნას გამოყენებული, უფასოდ და უპირობოდ¹².

გარემოსდაცვითი ინფორმაცია

2000 წლის 11 აპრილს, საქართველომ მოახდინა „გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებული ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის, გადაწყვეტილების მიღების პროცესში საზოგადოების მონაწილეობისა და ამ სფეროში მართლმსაჯულების საკითხებზე ხელმისაწვდომობის შესახებ (ორჰუსის კონვენცია)“ კონვენციის რატიფიცირება. ასევე 2003 წლის 21 მაისს, ხელი მოაწერა ორჰუსის კონვენციის პროტოკოლს - „დამაბინძურებლების გარემოში გაშვების და გადატანის ეროვნული რეესტრის (PRTP)“ შესახებ (არ არის რატიფიცირებული). ამ კონტექსტში, საქართველომ შესაძლებელი გახადა მრავალი სხვადასხვა სახის გარემოსდაცვით ინფორმაციაზე ხელმისაწვდომობა ელექტრონულ ფორმაში სხვადასხვა პლატფორმის საშუალებით. ეს პლატფორმებია: საქართველოს გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს ვებ გვერდი (mepa.gov.ge), საქსტატი (geostat.ge), გარემოს ეროვნული სააგენტოს ვებგვერდები (nea.gov.ge და meteo.gov.ge), გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი ვებგვერდი (eiec.gov.ge), საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის ვებგვერდი¹³, და დაცული ტერიტორიების სააგენტოს ვებგვერდი (apa.gov.ge). საჯარო ინფორმაციის პორტალი ასევე მოიცავს გარემოს დაცვით მონაცემთა კრებულს, თუმცა შეზღუდული რაოდენობით.

გარემოსდაცვითი პორტალები არ მოიცავს სრულ სიას გარემოსთან დაკავშირებული ანგარიშების და ინფორმაციის შესახებ. გარდა ამისა, არ არსებობს ეროვნული გარემოსდაცვითი ინდიკატორები, ხოლო UNECE-ის ინდიკატორების გამოყენება შეზღუდულად ხდება (44 ინდიკატორიდან მხოლოდ 11 ინდიკატორი). შესაბამისად საქართველოში არ ხდება ინდიკატორების საბაზისო შეფასება. საჭიროა გარემოსდაცვითი ინდიკატორების სიის გაფართოება. ამის მისაღწევად, საქართველომ უნდა განახორციელოს სამართლებრივი ჩარჩოს რეფორმა, გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მონიტორინგი და ინფორმაციის გაზიარების პროცესის რეფორმა. და ბოლოს, საქართველომ უნდა მოახდინოს ტექნოლოგიური გადაწყვეტების დანერგვა გარემოსდაცვითი ინფორმაციის გავრცელებისათვის და სტატისტიკის კონსოლიდირებისთვის.

გარემოსდაცვითი ანგარიშების, კანონების, დოკუმენტების ხელმისაწვდომობისთვის, ისევე ამ საკითხების პოპულარიზაციისთვის, საქართველომ 2015 წელს შექმნა გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი (<http://eiec.gov.ge/>), რომელმაც შეიმუშავა ვებგვერდი გარემოსდაცვითი ინფორმაციის გასავრცელებლად და ახლა Open Partnership¹⁴-ის მიხედვით მუშაობს “გარემოსდაცვითი პორტალის” შექმნაზე. თუმცა, ანგარიშები დღემდე ქვეყნდება სხვადასხვა პორტალზე სხვადასხვა ინსტიტუტის მიერ. ეს პორტალები განსხვავდება

¹² გამოწვეულია ინფორმაციის საკუთრების ნაწილი, რომელიც რჩება ინფორმაციის გამომქვეყნებელთან.

¹³ <http://geostat.ge/index.php?lang=eng>

¹⁴ <https://www.opengovpartnership.org/commitment/05-environment-portal>

ერთმანეთისგან მათი განვითარების და გამოყენების დონით ისევე როგორც ინფორმაციის ხელმისაწვდომობით და სხვადასხვა ენის მხარდაჭერის ფუნქციით.

ეროვნულ დონეზე კოორდინაციის მხრივ, გარემოსდაცვითი ინფორმაცია გროვდება გარემოს დაცვისა და სოფლის მეურნეობის სამინისტროს და მასში შემავალი სტრუქტურული ერთეულების მიერ. ამ ინფორმაციის გავრცელება აღწერილია #502¹⁵ დადგენილების დანართებში და ხორციელდება ინსტიტუტებს შორის არსებული შეთანხმებების საფუძველზე. ეროვნული ვებპლატფორმის შექმნა, რომელსაც ინსტიტუტები გამოიყენებენ გარემოსდაცვითი ინფორმაციის გაცვლისთვის. ხელს შეუწყობს მსგავსი ინფორმაციის გაზიარებას, მის ხელახლა გამოყენებასა და ხელმისაწვდომობას. ეს ასევე იქნება კარგი შესაძლებლობა გარემოსდაცვითი ინფორმაციის სტანდარტიზაციისა და შემოწმებისთვის ისევე როგორც მეტამონაცემების სტანდარტების შემუშავებისთვის. აღსანიშნავია, რომ გარემოსდაცვითი ინფორმაციისა და განათლების ცენტრი მოიაზრება ამ პროცესის მმართველად.

ძირითადი გამოწვევები

მთავრობის მიერ დამტკიცებული ეროვნული ციფრული სტრატეგიის, სამოქმედო გეგმისა და ნათლად ჩამოყალიბებული პასუხისმგებლობების არარსებობა ხელს უშლის ელექტრონული მმართველობის მიღწევების მონიტორინგსა და შეფასებას. უფრო კონკრეტულად, პასუხისმგებლობები გავრცელებულია სხვადასხვა ინსტიტუტებზე და ხშირ შემთხვევაში ეს პასუხისმგებლობები ერთმანეთს ფარავს. შედეგად, მსგავსმა არამკაფიო მიდგომებმა და ასევე ციფრული სტრატეგიის არარსებობამ შესაძლოა გაზარდოს ელექტრონულ მმართველობასთან დაკავშირებული ხარჯები და ხელი შეუშალოს საჯარო სერვისების ხარისხის გაუმჯობესებას. ეს გამოწვევები მოითხოვს საქართველოში ელექტრონული მთავრობის სამართლებრივ და ორგანიზაციული ჩარჩოების ფუნდამენტურ გადახედვას.

საჯარო ინსტიტუტების საინფორმაციო სისტემები სხვადასხვა დროს შეიქმნა და ხშირ შემთხვევაში არ არის ერთმანეთთან ინტეგრირებული. ამის გამო, გართულებული ინფორმაციის გაზიარება ინსტიტუტებს შორის, განსაკუთრებული სირთულეა გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მხრივ. ამ საკითხის დასარეგულირებლად, საქართველოს მოუწევს სამართლებრივი ჩარჩოს რეფორმა და ახალი საინფორმაციო სტანდარტების შემუშავება. შემდგომ კი ამ სტანდარტების გარემოსდაცვით საინფორმაციო სისტემებში ასახვა.

გარემოსდაცვითი ინფორმაცია კვლავ ქვეყნდება სხვადასხვა პორტალზე სხვადასხვა ინსტიტუტების მიერ მეტა მონაცემების აღწერის გარეშე, რის გამოც რთულია დადგინდეს რომელი წყაროა ყველაზე აქტუალური, სანდო და ზუსტი. გარდა ამისა, მეტა ინფორმაციის სტანდარტის არარსებობა ართულებს ინფორმაციის მოძიებას გარემოსდაცვითი ანგარიშებისთვის. ამ საკითხის გადასაჭრელად, საჭირო იქნება ძლიერი კომუნიკაცია იმ საჯარო ინსტიტუტებს შორის, რომლებიც იყენებენ მსგავს ინფორმაციას, რათა შემუშავდეს კონკრეტული წესები ინფორმაციის გავრცელებასთან დაკავშირებით.

საქართველოში ღია მონაცემების ორი პორტალის არსებობა (ერთი ოფიციალური ხოლო მეორე არაოფიციალური) შესაძლოა დაბნეულობის მიზეზი გახდეს საჯარო ინსტიტუტებს შორის, ისევე როგორც მომხმარებლებისა და საერთაშორისო საზოგადოებისთვის. ერთი საერთო პორტალის არსებობა უმნიშვნელოვანესია. გარდა ამისა, საქართველოს ჯერ კიდევ გამოქვეყნებული აქვს მცირე რაოდენობის მონაცემთა კრებული, რაც შესაძლებელია ახსნილი იყოს არსებული სამართლებრივი ჩარჩოს აღსრულების ნაკლოვანებით, ისევე როგორც საჯარო ინსტიტუტების ჩართულობის

¹⁵ 2014 წლის 18 აგვისტოს მიღებული დადგენილება #502-ის დანართები განსაზღვრავენ იმ ინფორმაციის სიას რომელიც გაიცემა გარემოს ეროვნული სააგენტოს მიერ გარკვეული საფასურის საფუძველზე.

ნაკლოვანებით/სიმწირით ელექტრონული მმართველობის და ღია მონაცემების ჩარჩოში. შესაბამისად, საქართველომ, ერთის მხრივ უნდა შეავსოს მისი სამართლებრივი ჩარჩო იმ მექანიზმების საშუალებით, რაც ხელს შეუწყობს სამართლებრივ აღსრულებას, ხოლო მეორეს მხრივ, ცნობიერების ასამაღლებლად უნდა ჩაატაროს კამპანიები საჯარო მოხელეებისთვის, რათა უზრუნველყოფილი იქნას საჯარო ინფორმაციის გავრცელება. ამასთან, ვებ გვერდების კარგი თარგმანის არარსებობა ხელს უშლის საერთაშორისო მხარდაჭერას და თანამშრომლობას. ასევე, რთულია კანონების და ოფიციალური ანგარიშების ხელმისაწვდომობა თარგმანების არარსებობის გამო. და ბოლოს, მნიშვნელოვანია მოსახლეობის ჩართულობა ღია მონაცემების გამოყენებაში რაც ხელს შეუწყობს მათი ეკონომიკური, სოციალური და გარემოსდაცვითი პოტენციალის გამოყენებას. ამისათვის საქართველოს მოუწევს ღია ინფორმაციის ეკოსისტემის შექმნა.

2 Roadmap / გზამკვლევი

This section presents key areas¹⁶ of development for the Georgia. It is to be noted that these initiatives should be undertaken taking into account regional and international collaboration. In particular, initiatives which were undertaken in other countries could be leveraged. In addition, the development of national standards would benefit if developed regionally and/or aligned to international standards. This especially is true for the design of information systems, metadata standards, portals and interoperability standards.

In addition, the following roadmap is based on the assumption that few elements are already in place for its smooth implementation. If some of these elements are not in place in the country, it is heavily recommended to first address issues related to these topics. In particular:

- Long term Digital and Open Data strategy: a national strategy and action plan for Open Data should be in place. It should ensure scoping, management and funding of the national Open Data portal, as well as that sufficient resources are allocated to open data awareness raising activities with both publishers and potential re-users.
- General interoperability framework: the country should have in place an interoperability framework or at least its foundation in place. This is especially required for building environmental information systems and ensuring smooth integration / exchange of environmental data.
- Open Data policy: the open data policy provides the foundation for a structured approach for public sector information dissemination.
- E-government, Open Data and geo-portals: the country should have effective e-government, open data and geo-portals on which environmental information can be shared / disseminated, and where services can be built.
- Environmental strategy: this strategy should contain key objectives for fostering sharing and dissemination of environmental information.
- Enforcement mechanisms for the collection, sharing and dissemination of environmental information.

It is clear that some of these measures are already in place in Georgia (e.g. national air quality portal, beginning of single web-access for environmental information, Open Data portal, etc.). Nonetheless, it is advised to look at these elements from a perspective of environmental information sharing and dissemination, and to update them where appropriate. It is to be noted that these elements are considered to be under continuous development and hence reviewed periodically.

ეს სექცია წარმოგვიდგენს განვითარების მთავარ სფეროებს საქართველოსათვის. აღსანიშნავია, რომ ეს ინიციატივები შეუფერხებლად უნდა განხორციელდეს რეგიონალური და საერთაშორისო თანამშრომლობის გათვალისწინებით. კერძოდ, სხვა ქვეყნებში განხორციელებული ინიციატივები მაქსიმალურად ეფექტურად უნდა იქნეს გამოყენებული. გარდა ამისა, ეროვნული სტანდარტების განვითარებას მეტი სარგებელი ექნება თუ ის განვითარდება რეგიონალური მასშტაბით და / ან საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობაში. ეს განსაკუთრებით ეხება ინფორმაციული სისტემების, მეტამონაცემების სტანდარტების, პორტალებისა და ინტეროპერაციულობის სტანდარტების ჩამოყალიბებას.

¹⁶ At this moment, the roadmap does not take into account potential interdependences of measure and timeframe for their execution.

გარდა ამისა, სავარაუდოდ, ამ სამოქმედო გეგმის შეუფერხებლად განხორციელებისთვის უკვე არსებობს გარკვეული რაოდენობის ელემენტები. თუ მსგავს ელემენტებს არ არის წარმოდგენილი ქვეყანაში, რეკომენდებულია პირველ რიგში იმ საკითხების გადაწყვეტა, რომლებიც დაკავშირებულია ქვემოთ მოცემულ თემებთან, კონკრეტულად:

- ციფრული და ღია მონაცემების გრძელვადიანი სტრატეგია: უნდა არსებობდეს ღია მონაცემების ეროვნული სტრატეგია და სამოქმედო გეგმა, რამაც უნდა მოახდინოს ღია მონაცემების ეროვნული პორტალის ფარგლების დადგენის, მართვის და დაფინანსების გარანტირება, აგრეთვე გარანტირება იმისა, რომ არსებობს საკმარისი რესურსი ღია მონაცემებთან დაკავშირებით ცნობიერების ამაღლების ღონისძიებებისათვის ორივე, გამომცემლებთან და ხელახლა მომხმარებლებთან.
- ზოგადი ინტეროპერაციულობის სტრუქტურა: ქვეყანას უნდა ჰქონდეს ინტეროპერაციულობის სტრუქტურა, ან, სულ მცირე, მისი საფუძველი. ეს განსაკუთრებით მოითხოვება გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემების შესაქმნელად და გარემოსდაცვითი მონაცემების შეუფერხებელი ინტეგრაცია/გაცვლის გარანტირებისთვის.
- ღია მონაცემების პოლიტიკა: ღია მონაცემების პოლიტიკა გვაწვდის საჯარო სექტორის ინფორმაციის გავრცელების სტრუქტურულიზებულ მიდგომას.
- ელ-მთავრობა, ღია მონაცემები და გეო-პორტალები: ქვეყანას უნდა ჰქონდეს ელ-მთავრობა, ღია მონაცემები და გეო-პორტალები, სადაც შესაძლებელი იქნება გარემოსდაცვითი მონაცემების გაზიარება/გავრცელება, და სადაც შესაძლებელი იქნება სერვისების შექმნა.
- გარემოსდაცვითი სტრატეგია: ამ სტრატეგიამ უნდა მოიცვას გარემოსდაცვითი ინფორმაციის გავრცელებისა და გაზიარების წახალისების მთავარი ამოცანები.
- გარემოსდაცვითი ინფორმაციის შეგროვების, გაზიარებისა და გავრცელების აღსრულების მექანიზმები

ცხადია, რომ ამ მისაღები ზომებიდან გარკვეული ნაწილი საქართველოში უკვე მოქმედებს (მაგ. ჰაერის ხარისხის კონტროლის პორტალი, ღია მონაცემებისა და გარემოსდაცვითი ინფორმაციის პორტალის ერთიანი ვებ-წყდომის დასაწყისი და ა.შ.). მიუხედავად ამისა, რეკომენდებულია ეს ელემენტები განიხილებოდეს გარემოსდაცვითი ინფორმაციის გაზიარებისა და გავრცელების პერსპექტივიდან გამომდინარე და განახლდეს სადაც საჭიროა. ითვლება, რომ ეს ელემენტები უწყვეტი განვითარების პროცესშია და ამიტომ ქვემდებარება პერიოდულ გადახედვას.

2.1.1 Content / გზამკვლევის შემადგენლობა

ღონისძიება	პრიორიტეტი	აღწერა
სამართლებრივი ჩარჩოს გადახედვა არასენსიტიური საჯარო სექტორის ინფორმაციის (PSI) ონლაინ ხელმისაწვდომობისა და ხელახლა გამოყენების ხელის შესაწყობად.	მაღალი	<p>ორჰუსის კონვენციის, PRTRs- ის პროტოკოლის შესაბამისად (გარემოსდაცვითი მონიტორინგის, გადაწყვეტილების მიღებისა და კონტროლის, ბუნებრივი რესურსების, ეკოსისტემების, დაბინძურების ინვენტარისა და გარემოსდაცვითი შეფასებების შესახებ მონაცემთა მართვისათვის სამართლებრივი ბაზის მიმოხილვა. ეს შეიძლება შეიცავდეს:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ორჰუსის კონვენციის, PRTR- ის პროტოკოლის, ECE- ის გარემოსდაცვითი ინდიკატორების, სხვა საერთაშორისო ვალდებულებების და ელ-

		<p>მთავრობის ღია მონაცემების შესაბამისად, თემების, წყაროების (სიები, რეესტრი, მონაცემთა ბაზები, ფონდები და ა.შ.), ფორმატების, მეტამონაცემებისა და ინტეროპერაციულობის მოთხოვნების განსაზღვრის გზით, გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემის/სისტემების გაუმჯობესება</p> <ul style="list-style-type: none"> • ელექტრონული ფორმით გარემოსდაცვითი მონაცემების შეგროვების პროცედურების გაუმჯობესება • გარემოსდაცვითი მონაცემების განახლების, ხარისხის უზრუნველყოფის, ანგარიშგების, ონლაინ გავრცელებისა და გავრცელების სხვა საშუალებების გაუმჯობესების პროცედურები • სამოქალაქო ჩართულობის ინიციატივების და სამოქალაქო მეცნიერების გათვალისწინება/უზრუნველყოფა გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემის (სისტემების) ჩამოყალიბების, გამოყენების, განახლების მიზნით • საჯარო ხელისუფლების პასუხისმგებლობების დაყოფა ყველა დონეზე და სექტორში, მათი მკაფიო როლებისა და კოორდინაციის უზრუნველსაყოფად • გამონაკლისების გამოყენების განხილვა გარემოსდაცვითი ინფორმაციის გამჟღავნებაში და მკაფიო და პროგნოზირებადი სამართლებრივი ჩარჩოს ჩამოყალიბება, რათა უზრუნველყოფილი იყოს ამ გამონაკლისების ლეგიტიმური გამოყენება და ემისიების შესახებ ინფორმაციის გამჟღავნება, კონვენციის შესაბამისად • შემდგომი გამჟღავნებისათვის საზოგადოებრივი მნიშვნელობის არაკონფიდენციალური ინფორმაციის გამოყოფის მოთხოვნა <p>გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მართვის, გაზიარებისა და გავრცელების პრაქტიკული ღონისძიებების განმაპირობებელი სახელმძღვანელო მითითებები:</p> <ul style="list-style-type: none"> • გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემის მასშტაბის (მათ შორის) მეტამონაცემების აღწერა და რეესტრი (განმარტება) • გარემოსდაცვითი მონაცემების მართვის სისტემა (მონაცემთა არქიტექტურა, მონაცემების მართვა, მონაცემთა ბაზის ადმინისტრირება, მონაცემთა
--	--	---

		<p>კონფიდენციალურობა, მონაცემთა უსაფრთხოება, მონაცემთა ხარისხი)</p> <ul style="list-style-type: none"> გადაწყვეტილებების მიღების პროცედურა არაკონფიდენციალური თემების ან მონაცემთა ბაზების გაზიარებასა და ინტერნეტში განთავსებაზე, შესაბამის ონლაინ პორტალებზე (მაგ. საჯარო დაწესებულების ვებ-გვერდი, გარემოსდაცვითი პორტალები (გარემოსდაცვითი ინფორმაციის ერთი წვდომის ქულა), გეოსივრცითი პორტალები, სტატისტიკური, ღია მონაცემები და სხვა პორტალები) არაკონფიდენციალური ინფორმაციის მართებულად გამოყოფა მონაცემთა ხარისხის უზრუნველყოფის მექანიზმი <p>მხარეების კომუნიკაცია, მათ შორის საზოგადოების მონაწილეობის პროცესი გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემის (სისტემების) ჩამოყალიბება, გამოყენება, განახლებაში</p> <p>გარემოსდაცვითი მონაცემების პოლიტიკის მიღება:</p> <ul style="list-style-type: none"> ხელმისაწვდომი გარემოსდაცვითი ინფორმაციის ტიპები და ფარგლები ხელმისაწვდომობისა და წვდომის ძირითადი პირობები, მათ შორის ღია წვდომა და გაზიარების პოლიტიკა დაინტერესებულ მხარეთა მზრუნველობა და მხარდაჭერა სალიცენზიო სტანდარტები <p>გარემოსდაცვითი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის საკონტაქტო პუნქტი</p>
<p>გარემოსდაცვითი მონაცემების დროული და რეგულარული შეგროვება და მიწოდება, რაც შესაბამისობაში იქნება არჰუსის კონვენციასა, და PRTR-ის პროტოკოლისა მხარეების შეხვედრის გადაწყვეტილებებთან და რეკომენდაციებთან კონვენციისა და პროტოკოლისთვის</p>	<p>მაღალი</p>	<p>გათალისწინებული იქნეს PRTR- ების პროტოკოლის ხელმისაწვდომობის შესაძლებლობა და განისაზღვროს გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემის (ებ) ის ფარგლებში დამაბინძურებელი გამონაყოფებისა და სატრანსფერო რეესტრების შექმნის პრაქტიკული ღონისძიებები.</p>
<p>მეტამონაცემების აღწერის სტანდარტის</p>	<p>მაღალი</p>	<p>ეს ღონისძიება მიზნად ისახავს გარემოსდაცვითი მონაცემების გამოქვეყნების / გაცვლის სტანდარტებს</p>

<p>განსაზღვრება ყველა გარემოსდაცვითი ინფორმაციისათვის</p>		<p>და გარემოსდაცვითი ანგარიშების გამოქვეყნების სტანდარტებს. შედეგად, ინსტიტუციებისთვის გააადვილდება გარემოსდაცვითი მონაცემების გაცვლა და მართვა, ხოლო მოქალაქეებისთვის ინფორმაციის მოძიება</p> <p>ამის მაგალითი შეიძლება იყოს ევროკავშირის DCAT-AP სტანდარტის განხორციელება, რომელიც ასევე შესაძლებელს გახდის ევროპულ მონაცემთა ბაზასთან ინტეგრაციას.</p> <p>იხილეთ საუკეთესო გამოცდილების ანგარიში, რათა მიიღოთ მეტი ინფორმაცია ღია მონაცემების მეტამონაცემების სტანდარტების შესახებ</p>
<p>გარემოსდაცვითი სისტემების ინტერ-ოპერაციულობის სტანდარტების განახლება / დამკვიდრება ინტერ-ინსტიტუციური მონაცემების ნაკადის გაცვლის / გაზიარების, მისი ფორმატისა და შეგროვებული მონაცემების მართვის გაუმჯობესების შესახებ ნორმების დამკვიდრება.</p>	<p>მაღალი</p>	<p>ეს ქმედება განიხილავს არსებულ სტანდარტებს ინსტიტუციებისა და სისტემებს შორის გარემოსდაცვითი მონაცემების გაცვლისთვის და მოახდენს მონაცემთა გაცვლის სტანდარტიზაციას. ეს ქმედება წინაპირობაა ეფექტური ცენტრალური გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემის შესაქმნელად.</p>
<p>გარემოსდაცვითი მონაცემების ხარისხის კონტროლის მექანიზმების განვითარება და გამოქვეყნება</p>	<p>საშუალო</p>	<p>ეს ქმედება:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. შეაფასებს ეკოლოგიური მონაცემების შეგროვების (მონიტორინგი) პუბლიკაციაში (აგრეგაცია, დახარისხება, გაფართოება) არსებულ ხარისხის მართვის მექანიზმებს 2. უზრუნველყოფს ხარისხის კონტროლის მექანიზმის სტანდარტს და დადგენილ მინიმალურ დასაცავ სტანდარტებს მონაცემთა დინების დროს (მონაცემთა შეგროვება, მონაცემთა მომზადება და გასუფთავება, მონაცემთა გამოქვეყნება). 3. უზრუნველყოფს სხვადასხვა დონის ვალდებულებების განსაზღვრის სამართლებრივ ჩარჩოსა და ჯარიმებს/სასჯელს გარემოსდაცვითი მონაცემების ხარისხის კონტროლის კუთხით 4. განახორციელებს ხარისხის კონტროლის მექანიზმებს და განსაზღვრავს წლიურ საანგარიშო პროცესს გარემოსდაცვითი მონაცემების ხარისხის შეფასების მიზნით.

		ამგვარი ქმედებების განხორციელების მაგალითებისთვის იხილეთ საუკეთესო გამოცდილების ანგარიში
გამოქვეყნებული მონაცემების ტრანსფორმაცია მანქანის მიერ წაკითხვად ფორმატში.	საშუალო	გარემოსდაცვითი მონაცემების ნამდვილი პოტენციალი მდგომარეობს მათ გამოყენებადობაში. უზრუნველყავით გარემოსდაცვითი მონაცემების გამოქვეყნება მანქანის მიერ წაკითხვად ფორმატში.
ინვენტარიზაცია, ხელახლა შემუშავება და საჯარო სერვისების-როგორც ელ-სერვისების გამოქვეყნება	საშუალო	უზრუნველფილი იქნეს, რომ გარემოსდაცვითი მომსახურება აღწერილი და ხელმისაწვდომია ელექტრონული მომსახურების პორტალით, ეროვნული სტანდარტების შესაბამისად. ელ-სერვისების აღწერილობის სტანდარტიზაციისა და ელექტრონული სერვისის პორტალის განვითარების შესახებ დამატებითი ინფორმაციის მისაღებად გთხოვთ მიმართოთ საუკეთესო გამოცდილების ანგარიშს.
გარემოსდაცვითი მონაცემების სალიცენზიო პირობების და ვადების ჰარმონიზირება, საჯარო გამოყენების და ხელახლა გამოყენების ხელშესაწყობად	დაბალი	ეს ქმედება ახდენს ჰარმონიზირება ყველა სალიცენზიო ვადებისა და პირობების ჰარმონიზირებას სხვადასხვა პორტალებზე გარემოსდაცვითი მონაცემების გამოქვეყნებისათვის. დამატებითი ინფორმაცია ლიცენზირების შესახებ ხელმისაწვდომია საუკეთესო გამოცდილების ანგარიშში.
ჩატარდეს ღია მონაცემების გავლენის ანალიზი გარემოს დაცვასთან მიმართებაში	დაბალი	განახორციელოს გარემოსდაცვითი მონაცემების ზემოქმედების შეფასება, როგორც ნაწილი, ღია მონაცემთა ზემოქმედების შეფასების ფარგლებსა. მაგალითად, შეფასდეს შემდეგი კრიტერიუმები: <ul style="list-style-type: none"> ჩამოტვირთული და ხელახლა გამოყენებული გარემოსდაცვითი მონაცემების რაოდენობა მიღებული/შეგროვილი მომხმარებლის უკუკავშირი გარემოსდაცვითი მონაცემების გამოყენებით განვითარებული აპლიკაციები გარემოსდაცვითი მონაცემების გამოყენებით განვითარებული ერთფუნქციური და მრავალფუნქციური აპლიკაციები, რომლებიც გავლენას ახდენენ გარემოზე (მათ შორის, გარემოსდაცვითი მონაცემების ხელახლა გამოყენება სხვა დისციპლინებში, მაგალითად, ტრანსპორტი). დამატებითი ინფორმაცია ზოგადი ღია მონაცემების ზემოქმედების შეფასების შესახებ შეგიძლიათ იხილოთ საუკეთესო გამოცდილების ანგარიშში.

2.1.2 Infrastructure / ინფრასტრუქტურა

ლონისძიება	პრიორიტეტი	აღწერა
<p>გარემოსდაცვითი ინფორმაციისთვის ერთი და მოსახერხებელი ვებ-წვდომის ადგილის ჩამოყალიბება</p>	<p>მაღალი</p>	<p>შესაძლებელია შეიქმნას წვდომის ერთიანი პუნქტი გარემოსდაცვითი პოლიტიკის ყველა დარგის დომენებისთვის, კონვენციის მხარეთა შეხვედრის VI / 1 გადაწყვეტილების განხორციელების მხარდასაჭერად.</p> <p>პორტალს უნდა ჰქონდეს სტანდარტული მეტამონაცემების ინსტრუმენტი და მეტამონაცემების ხარისხის შემოწმების ინსტრუმენტი.</p> <p>პორტალმა უნდა იმოქმედოს, როგორც საზოგადოების ინფორმირებისა და გარემოსდაცვითი ინფორმაციის საკომუნიკაციო საშუალებამ.</p> <p>ხელისუფლებამ ასევე უნდა განიხილოს, თუ რომელი გარემოსდაცვითი მონაცემები გამოაქვეყნოს "ეკო-პორტალზე", და:</p> <ul style="list-style-type: none"> • უზრუნველყოს ხელმისაწვდომობის უწყვეტი შენარჩუნება წვდომის პუნქტზე სამოქმედო გეგმის შესრულებით, რათა უზრუნველყოს პორტალის გრძელვადიანი მდგრადობა • გაზარდოს გარემოსდაცვითი მონაცემების და ინფორმაციის ძებნადობა ჩამოთვლილი პუნქტების მეშვეობით და იქონიოს : <ul style="list-style-type: none"> • მენიუს შინაარსზე ორიენტირებული სტრუქტურა • გაფართოებული ძიების ფუნქცია, რომელიც მოძიებულს საშუალებას აძლევს გამოიყენოს მრავალველიანი ძიების და ფილტრაციის პარამეტრები (მაგ. ფაილების ფორმატი), რათა გააუმჯობესოს ძიების პროცესი; საკვანძო სიტყვების და Boolean ოპერატორების გაერთიანებით; • გვთავაზობს მონაცემების ჩამოტვირთვის შესაძლებლობას • სპეციფიურ "მონაცემების მოთხოვნის" ღილაკს • საჯარო კონსულტაციებს გარემოსდაცვითი მონაცემების მოთხოვნაზე

		<p>ვებ-წვდომის პუნქტის შექმნა უნდა მოხდეს მისი ფუნქციონალურობისა და დიზაინის შესახებ საჯარო კონსულტაციების საფუძველზე.</p> <p>დამატებითი ინფორმაციის მისაღებად შეგიძლიათ იხილოთ საუკეთესო გამოცდილების ანგარიში.</p>
<p>გეოსივრცითი, სტატისტიკური, ჯანმრთელობის და გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემების ინტეროპერაციულობის გაუმჯობესება</p>	<p>მაღალი</p>	<p>ამჟამად, სხვადასხვა საინფორმაციო სისტემები და პორტალები აწარმოებენ, მოიხმარენ და ავრცელებენ გარემოს მონაცემებს. ეს ქმედება:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ხელს შეუწყობს პორტალებისა და საინფორმაციო სისტემების სრულ მიმოხილვას, მათ შორის მათ ინტერფეისებს და ტექნოლოგიურ იმპლემენტაციას • უზრუნველყოფს გარემოსდაცვითი მონაცემების მოხმარების, წარმოების და გავრცელებს სისტემების შექმნის სტანდარტებს • უზრუნველყოფს ინტეროპერაციულ სტანდარტს საჯარო ინფორმაციულ სისტემებს შორის (მაგალითად, ჯანმრთელობის, გარემოს დაცვის, ენერგეტიკისა და სტატისტიკის) გარემოსდაცვითი ინფორმაციის გაცვლასთან დაკავშირებით და უზრუნველყოფს API-ებს მონაცემთა გარე მომხმარებლებისათვის. • უზრუნველყოფს გარემოსდაცვითი მონაცემების კონსოლიდირების მექანიზმებს დროსა და სივრცეში <p>ეს ქმედებები ასევე გამოყენებულა ყოვლისმომცველი ეროვნული ინტეროპერაციულობის ფარგლებში. მეტი დეტალებისთვის იხილეთ საუკეთესო გამოცდილების ანგარიში</p>
<p>საჯარო გარემოსდაცვითი ინფორმაციის ელექტრონული რეესტრის შექმნა</p>	<p>მაღალი</p>	<p>ეს ღონისძიება მიზნად ისახავს გარემოსდაცვითი მონაცემების რეესტრის შექმნას, რაც ხელმისაწვდომია თითოეული ინსტიტუციისთვის (მაგ., მეტამონაცემების მართვის სისტემისთვის) და გამოქვეყნებულა განსაზღვრული სამართლებრივი ჩარჩოს ჭრილში.</p> <p>ეს ქმედება შესაძლოა დაწყვილდეს გარემოსდაცვითი მონაცემების მეტამონაცემებთან, ისევე, როგორც „გარემოსდაცვითი ინფორმაციის“ წვდომის პუნქტის განსაზღვრებასთან, რომელიც რეესტრს მისცემს ინფორმაციის ავტომატურად შეგროვების საშუალებას. რეესტრი გამოყენებული იქნება საჯარო მოხელეების მიერ, გარემოსდაცვითი საინფორმაციო სისტემების და გარემოსდაცვითი</p>

		ინფორმაციის გავრცელების ხელშესაწყობად. კერძოდ, ეს თავს მოუყრის სისტემებს, მონაცემთა ბაზებს და გამოქვეყნებულ ანგარიშებს.
გარემოს დაცვის ელექტრონული სერვისების განვითარება	საშუალო	ეროვნული სტანდარტების (მომსახურების პასპორტების) მიხედვით გარემოსდაცვითი მომსახურების აღწერისთვის გარემოსდაცვითი მომსახურების როგორც ელ-სერვისის განვითარება, სერვისის ინტეროპერაციულობის სტანდარტის მიხედვით (მაგ. ელექტრონული ხელმოწერა, ელექტრონული გადახდა). მეტი ინფორმაცია საჯარო მომსახურების აღწერის შესახებ შეგიძლიათ იხილოთ საუკეთესო გამოცდილების ანგარიშში.
გარემოსდაცვითი მონიტორინგის ტექნიკური შესაძლებლობების გაძლიერება	საშუალო	მოდერნიზებული მონიტორინგის აღჭურვილობის უზრუნველყოფა
გარემოსდაცვითი ინფორმაციის მართვის ინტეგრირებული სისტემის შემუშავება ან / და გააგრძელება, გარემოსდაცვითი ინფორმაციის ჩათვლით, ორჰუსის კონვენციისა და PRTR- ის პროტოკოლის შესაბამისად.	დაბალი	გააგრძელებთ გარემოსდაცვითი ინფორმაციის შეგროვების, გაზიარებისა და გავრცელებისათვის სისტემების ინტეგრირება
გარემოსდაცვით სფეროში მოქალაქეთა ჩართულობის უზრუნველსაყოფად, ტექნოლოგიების მეშვეობით აპლიკაციების შემუშავება, რომელიც განსაკუთრებით ეხება ფართომასშტაბიან გამოყენებას ამინდის პროგნოზთან ან მოქალაქეთა ჩართულობის	დაბალი	ეს ქმედება მიზნად ისახავს შექმნას რიგი პროგრამები ან / და "გარემოსდაცვითი მონაცემების ეკოსისტემა", რაც საშუალებას მისცემს მოქალაქეებს ჰქონდეთ კონსულტაციები და ინტერაქცია გარემოსდაცვით მონაცემებთან დაკავშირებით. ეს შესაძლებელია მაგალითად, აპლიკაციების მეშვეობით: <ul style="list-style-type: none"> • გარემოსდაცვითი ინფორმაციის კონსულტაცია რეალურ დროში მათი ადგილმდებარეობის მიხედვით • საზოგადოებას შეეძლებოდა ბრაუნინგის შემთხვევების შეტყობინება, დაბინძურებული ადგილების მონიშვნა და ა.შ.

ინსტრუმენტთან დაკავშირებით.		<ul style="list-style-type: none"> • საზოგადოებას შეეძლება მონაწილეობის მიღება გარემოსდაცვით ღონისძიებებში მათივე სამეზობლოში, დაბინძურებასთან საბრძოლველად გარემოსდაცვითი მონაცემების ინტეგრაცია პოპულარულ ეროვნულ აპლიკაციებში, სადაც შესაძლებელია
-----------------------------	--	---

2.1.3 Institutional cooperation (network) / ინსტიტუციური თანამშრომლობა

ღონისძიება	პრიორიტეტი	აღწერა
ღია მონაცემთა კონცეფციის განხორციელებისათვის ერთობლივი ინსტიტუციური სტრუქტურის ჩამოყალიბება	მაღალი	ეს ქმედება გააძლიერებს ღია მონაცემების მართვის აუცილებელ ინსტიტუციურ ჩარჩოებს. ეს ქმედება ხაზს უსვამს საჯარო სექტორის ინფორმაციის (PSI) გამოქვეყნების უზრუნველსაყოფად ინსტიტუციებს შორის ძლიერი თანამშრომლობას.
მუდმივად უზრუნველყოფილი იყოს ადეკვატური შესაძლებლობების ხელმისაწვდომობა გარემოსდაცვითი და ღია მონაცემების საკითხების მოსაგვარებლად.	საშუალო	ეს ქმედება შეაფასებს ორგანიზაციების არსებულ შესაძლებლობებს გარემოსდაცვით საკითხებთან დაკავშირებით. იგი მუდმივად მიმართავს მეთოდებს, პროცედურებს, მანდატებს, ინსტრუმენტებსა და ტექნიკურ ვადებს, უნარებსა და რესურსებს გარემოსდაცვითი მონაცემების მართვის მიზნით.
ამ სამუშაოს შესრულების გეგმის განხორციელებისას, ხელი შეეწყოს საერთაშორისო და რეგიონულ თანამშრომლობას კარგი გამოცდილების, გამოწვევებისა და გაკვეთილების გაზიარების შესახებ	საშუალო	გამოავლინეთ შეხვედრები და ფორუმები, სადაც გამოცდილების გაზიარება იქნება შესაძლებელი
გარემოსდაცვითი მონიტორინგის შესაძლებლობების განვითარება	დაბალი	გარემოს მონიტორინგის განხორციელებისათვის ადამიანური რესურსების უზრუნველყოფა საჯარო მოსამსახურეებისათვის და / ან მონაცემთა დამმუშავებლებისთვის, რომლებიც მუშაობენ მონაცემებთან, განკუთვნილი პროფესიონალური განვითარების / ტრენინგის გეგმა (საჯარო მოსამსახურის პროფესიული განვითარების პროგრამების ფარგლებში ორგანიზებული).

		<p>კომპეტენციის გამლიერება - მონაცემთა გამოქვეყნებისთვის პასუხისმგებელი ადამიანებისათვის ოფიციალური სატრენინგო გეგმა (სავალდებულო) და მათთვის სერთიფიკატების გადაცემა მოტივაციის გაზრდის მიზნით, რაც ფორმალურად აღიარებული იქნება საჯარო დაწესებულებაში პროფესიული განვითარების ტრენინგად.</p>
<p>ღია მონაცემთა სოციალური, პოლიტიკური, ეკოლოგიური და ეკონომიკური გავლენის გაზომვის სტრუქტურის შემუშავება</p>	<p>უწყვეტი</p>	<p>ეს ქმედება შეიმუშავებს ღია მონაცემთა სოციალურ, პოლიტიკურ, ეკოლოგიურ და ეკონომიკურ გავლენის ფარგლებს. ეს ფარგლები მორგებული იქნება გარემოსდაცვითი მონაცემების გათვალისწინებაზე.</p>
<p>მოქალაქეთა და ეკონომიკურ ოპერატორებს შორის ღია მთავრობისა და ღია მონაცემების შესახებ ცნობიერების ამაღლება</p>	<p>უწყვეტი</p>	<p>ღია მმართველობისა და მონაცემების მეტი ინფორმირებულობით მოთხოვნის გაზრდა.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hackaton • ფორუმები • სარეკლამო კამპანიები • ინკუბატორების შექმნა • საჯარო-კერძო პარტნიორობის განვითარება ეროვნულ საგენტოებს, არასამთავრობო ორგანიზაციებსა და აკადემიურ სექტორს შორის შორისთანამშრომლობის განვითარება

